

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2024.4.04>
 CZU: 37.015.3/.4:373.091:159.953.5

TRIANGULAREA CROMATICĂ ÎN LIMBAJUL ARTISTIC: O ABORDARE SEMIOTICĂ ȘI DIDACTICĂ

Cristina MOROZANU,

doctorandă, Școala Doctorală „Științe ale educației”,
 Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, RM
ORCID 0009-0004-1030-6799

Anatol IONAȘ,

doctor în filologie, conferențiar universitar,
 Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, RM
ORCID 0009-0007-4017-3677

Rezumat. Textul analizează semnul lingvistic în perspectiva unei clase extensionale pentru designatul său, concentrându-se pe nume. Sunt selectate și analizate câteva nume proprii ce poartă nume de culori în diferite limbi, cu o dublă perspectivă: denotativă și conotativă. De asemenea, se investighează personaje din diverse opere literare, conținând semnificații cromatice în numele lor. Folosind metoda Semiotica Triangulării Componentelor Cromatice (STCC), fiecare nume de personaj este analizat în perspectiva rețelei de relații stabilite între cele trei componente ale triunghiului cromatic: culoarea, numele personajului și caracterul acestuia. Se explorează modul în care culoarea influențează personajul, caracterul și destinul acestuia în operă, evidențiind valențele semiotice și stabilind armonia sau discordanța rezultată din triangularea cromatică. De asemenea, se propune metoda didactică STCC, utilă în formarea competenței semiotice, oferind un cadru de interpretare a numelor de personaje în perspectivă semiotică, ce contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a abilităților de interpretare literară.

Cuvinte-cheie: semn, culoare, nume, personaj, triangulare cromatică, metodă STCC.

CHROMATIC TRIANGULATION IN ARTISTIC LANGUAGE: A SEMIOTIC AND DIDACTIC APPROACH

Summary. This article analyzes the linguistic sign from the perspective of an extensional class for its designatum, focusing on names. Several proper names associated with colors from different languages are selected and analyzed from both a denotative and connotative perspective. Furthermore, characters from various literary works that include a chromatic term in their names are investigated. Using the Semiotics of Chromatic Components Triangulation (STCC) method, each character's name is analyzed based on the network of relationships established between the three components of the chromatic triangle: color, the character's name, and the character itself. The analysis explores how color influences the character, their traits, and their fate in the work, highlighting the semiotic valences and establishing the harmony or discord resulting from chromatic triangulation. Additionally, the article proposes the STCC didactic method, useful in the formation of semiotic competence, providing a framework for interpreting character names from a semiotic perspective with the aim of fostering critical thinking and literary interpretation skills.

Keywords: sign, color, name, character, chromatic triangulation, method STCC.

Semiotica este știința despre semne și a sistemelor de semne. Toate procesele informaționale (stocarea și procesarea informației) folosesc semnul ca unitate structurală minimă, iar sistemele de semne - în calitate de baze de date elementare. Semnul ce are o clasă extensională pentru designatul său se numește „nume”. În același timp, numele propriu are capacitatea de a evoca reprezentarea individului, obiectului desemnat, dat fiind că în majoritatea cazurilor el desemnează entități concrete, nu abstracte; prin urmare, „...un nume este un simbol

simplic, desemnând nemijlocit un individ, care este semnificația sa” [6].

Rezultă că în semiotică numele proprii sunt considerate semne ce indică entități specifice. Aceste semne au două componente esențiale: *semnificatul* (forma lingvistică a numelui, cum ar fi „Maria”), și *semnificatul* (conținutul, deci entitatea pe care o denotă - o persoană numită Maria).

În perspectiva semioticii *denotația* unui nume propriu este entitatea specifică la care face referire. De exemplu, „Albert Einstein” denotă o persoană

istorică specifică; *conotațiile* sunt semnificațiile secundare și asocierile culturale pe care le poate avea un nume. Numele „Einstein” poate conota ideea de geniu, inteligență superioară sau inovație științifică.

În semiotică numele proprii sunt văzute ca *semne ale identității* ce comunică mai multe despre purtătorul lor, cum ar fi genul, etnia, statutul social și chiar caracteristicile personale percepute; acestea pot funcționa ca *semne culturale* care fac parte din mituri și metanarațiuni [5]. De exemplu, „Romeo” și „Julietta” au devenit simboluri universale ale iubirii romantice.

Semiotica numelor proprii care conțin culori evidențiază modul în care aceste nume funcționează nu doar ca simple etichete, ci ca semne saturate de semnificații culturale și simbolice complexe. Aceste nume transmit diverse mesaje și asociații culturale, reflectând valori, identități, emoții și perspective specifice contextului în care sunt utilizate.

Ne-am propus să selectăm nume proprii ce poartă nume de culori în diferite limbi și să analizăm proveniența numelui și aspectul denotativ și conotativ [4]:

Tabelul 1. Semnificații cromatice ale numelor proprii în limbi diferite

Nume propriu	Originea numelui	Aspecte denotative și conotative ale numelui
Bianca	origini latine și italiene, provine de la cuvântul latin „blancus” sau „blanca”, ce înseamnă „alb”, „pur”, „luminos”	Numele „Bianca” apare frecvent în literatură și dramaturgie, unul dintre cele mai cunoscute personaje fiind în piesa „Othello” de William Shakespeare. În acest context, „Bianca” sugerează nu doar frumusețe, ci și un caracter misterios și complex, aducând o dimensiune suplimentară numelui. De asemenea, numele aduce cu sine un sentiment de pace și seninătate, fiind adesea asociat cu trăsături de sinceritate și bunătate.
Blanche	provine din franceză ce înseamnă „alb”, „strălucitor”, „luminos”.	Un exemplu istoric cunoscut este regina Blanche de Castilia, mama regelui Ludovic al IX-lea al Franței. „Blanche” este un nume ce evocă eleganță și noblețe, fiind frecvent utilizat în aristocrația europeană de-a lungul istoriei. Această asociere cu eleganța și clasa socială înaltă adaugă un strat de rafinament și distincție numelui.
Alba	înseamnă „albă”, atât în spaniolă, cât și în italiană	În multe culturi, albul este culoarea ce exprimă curățenia morală, lumina și nevinovăția, iar numele „Alba” evocă aceste trăsături. În religie, culoarea albă este adesea asociată cu divinitatea, sfințenia și spiritualitatea. Numele „Alba” adesea evocă ideea de puritate spirituală sau lumină divină, simbolizând o persoană care posedă valori morale înalte; de asemenea, evocă un sentiment de noblețe și eleganță, dat fiind că albul este adesea asociat cu rafinamentul și cu simplitatea clasică. Este un nume ce poate sugera o persoană cu o prezență grațioasă și delicată, având un caracter elevat și distins.
Violeta	originea din latină, termenul a fost preluat în limbile romanice pentru a denumi atât floarea (viola), cât și culoarea acesteia	Numele „Violeta” poartă o conotație complexă, legată de eleganță, delicatețe și spiritualitate. Reflectând simbolismul culorii violet și al florii de violetă, numele sugerează o persoană profundă, grațioasă, dar și enigmatică, cu un caracter echilibrat între forță și modestie. Este un nume asociat cu frumusețea naturală, creativitatea și lumea interioară bogată.
Ruby	înseamnă „rubin”, piatra prețioasă de culoare roșie	Rubinel este o piatră prețioasă renumită pentru culoarea sa intensă și este adesea asociat cu bogăția, puterea și pasiunea. Numele „Ruby” evocă imaginea unui lucru prețios și rar, sugerând o persoană ce este apreciată și valoroasă, atât prin trăsăturile sale personale, cât și prin prezența sa.
Scarlet	are origine engleză, derivat din vechiul cuvânt englez „sceorl” sau „sceorlot”, care înseamnă „roșu strălucitor” sau „stacojiu”	Numele „Scarlett” evocă adesea o persoană care refuză să se conformeze normelor și care își urmează propriile principii, chiar și împotriva curentului. În istorie această culoare a fost adesea folosită pentru a reprezenta revoluțiile și schimbările sociale, adăugând o dimensiune de libertate și forță interioară numelui. În același timp numele poate avea și o dimensiune de mister sau dualitate morală, datorită asocierilor culturale și literare cu tentațiile și greșelile umane.

Redmond	de origine engleză, literal, „red”, înseamnă „roșu”, iar „mond” din cuvântul „mont” (munte). Așadar, Redmond înseamnă „muntele roșu”	Numele „Redmond” poate fi interpretat ca „protector înțelept” sau „acela care oferă sfaturi protejând”. Această semnificație sugerează un caracter puternic, protector, dar și înțelept, o persoană care acționează cu gândire strategică și cu intenții bune. Numele „Redmond” este comun în Irlanda, fiind legat de familii nobile și vechi case aristocratice. Acest lucru adaugă o conotație de noblete și istorie numelui, evocând o legătură cu trecutul istoric al Irlandei și al invaziilor normande. De asemenea, în istoria irlandeză, numele este asociat cu reziliența și curajul, având legături cu lideri politici și militari.
Greenwod	originea din engleză, „Green” înseamnă „verde”, iar wood” înseamnă „pădure”; Greenwood se referă literalmente la o „pădure verde”	Pădurile sunt adesea considerate locuri de refugiu și protecție. În literatură și mitologie, eroii și rebelii (precum Robin Hood) își găseau adăpost în păduri, iar numele „Greenwood” poate sugera protecție, siguranță și adăpost. Numele are o conotație de stabilitate și securitate, sugerând o persoană care oferă sprijin și protecție celor din jur.
Douglas	provine din galezul „dubh glas”, ce înseamnă „apă neagră” sau „râu întunecat”	Numele „Douglas” este puternic asociat cu o veche și influentă familie nobilă scoțiană. Această familie era cunoscută pentru curajul și puterea sa, luptând în numeroase războaie și conflicte pentru independența Scoției. Datorită acestei asocieri, numele „Douglas” are conotații de nobilime, onoare, curaj și putere. Este un nume ce evocă demnitate și un simț al moștenirii eroice. Există specii de arbori numiți „Douglas Fir” (bradul Douglas), care sunt renumiți pentru durabilitatea lor, oferind o conotație suplimentară de forță.
Weiss	înseamnă „alb” în germană	Este un nume de familie comun. Acesta poate sugera un sentiment de apartenență și moștenire familială. Numele „Weiss” sugerează o predispoziție spre calm, diplomatie sau rezolvarea pașnică a conflictelor.
Rosso	provine din limba italiană, „rosso” înseamnă „roșu”	În Evul Mediu acest nume de familie era adesea atribuit persoanelor cu părul roșcat. Roșul este de asemenea culoarea ce simbolizează dragostea și puterea, dar și revoluția în anumite contexte istorice italiene (de exemplu, „Camicia rossa” – cămașa roșie a garibaldienilor).
Roux	provine din limba franceză și înseamnă „roșcat” sau „roșu”	În miturile și legendele europene persoanele cu păr roșcat sunt adesea văzute ca fiind vii, imprevizibile sau chiar misterioase. Această conotație poate adăuga o aură de caracter unic sau nonconformism persoanelor cu numele „Roux”. Conotații emoționale: Roșul din „Roux” poate desemna, ca și în alte limbi, idei de pasiune sau curaj, dar și de rebeliune și independență.
Rossi	„Rossi” este derivat din cuvântul italian „rosso”, ce înseamnă „roșu”	Inițial, ar fi putut descrie o persoană cu părul roșcat. „Rossi” este un nume asociat cu multe personalități celebre din Italia, cum ar fi motociclistul Valentino Rossi, ceea ce poate aduce conotații de faimă, curaj și succes. Conotații sociale: fiind unul dintre cele mai frecvente nume de familie din Italia, „Rossi” poate evoca și o legătură cu tradiția, stabilitatea și un sentiment de apartenență la o comunitate largă.
Bluebell	din limba engleză, „blue” înseamnă albastru, iar „bell” înseamnă „clopot”; se referă la floarea cu același nume „clopoțel”.	Numele „Bluebell” aduce cu sine conotații de frumusețe naturală, fragilitate, inocență și seninătate, având o puternică asociere cu natura și cu renașterea primăverii. De asemenea, numele evocă o stare de calm și liniște, dar și un aer de magie și poezie. Prin urmare, „Bluebell” este un nume delicat, plin de simbolism și sensibilitate, adesea asociat cu trăsături de inocență și frumusețe efemeră.
Gris	provine din franceză și spaniolă, unde cuvântul „gris” înseamnă „gri”	Ca nume de familie, Gris era folosit pentru a descrie o persoană cu părul gri sau cu o înfățișare cenușie. Numele „Gris” poate fi asociat cu stări de îndoială sau ambiguitate morală, nefiind nici complet negativ, nici complet pozitiv. Numele „Gris” poate conota o persoană sau o entitate care preferă să stea în fundal, fără a atrage atenția.
Blau	provine din limba germană, unde „blau” înseamnă „albastru”	Numele „Blau” aduce cu sine o serie de conotații complexe, în funcție de contextul cultural și simbolic. Este asociat cu pacea, stabilitatea, loialitatea și profunditatea, are conotații legate de ordine, tradiție și stabilitate, albastrul este asociat cu partidele politice; în limba germană, cuvântul „blau” are și o conotație informală „blau sein” înseamnă „a fi în stare de ebrietate”.

Verde	provine din spaniolă/italiană – înseamnă „verde”	Nume de familie întâlnit în Spania și Italia. „Verde” este asociat cu mișcările politice ecologiste sau partidele verzi, care promovează protecția mediului, sustenabilitatea și drepturile animalelor, având conotații legate de respect pentru natură și viață ecologică. În alte contexte, verdele simbolizează și invidie sau gelozie, în special în expresii precum „a fi verde de invidie”.
Giallo	„giallo” înseamnă „galben” în italiană	În Italia, termenul „giallo” este folosit pentru a descrie un gen de literatură și filme polițiste, de mister și horror. În anii 1900, cărțile de mister și crime din Italia au început să fie publicate cu coperta galbenă, ceea ce a dus la popularizarea termenului „giallo”, adesea asociate cu o combinație de frică, curiozitate și suspans, ceea ce face ca numele să fie însoțit de conotații puternice legate de tensiune și intrigă.
Noir	de origine franceză și provine din latinescul „niger,” reflectând culoarea neagră	Numele „Noir” evocă uneori un sentiment de nostalgie pentru trecut, în special pentru perioada interbelică sau pentru anii 1940-1950, datorită influenței filmului și literaturii „noir”. Acest nume poate sugera o legătură cu vremurile trecute, dar și o dorință de a păstra un stil clasic. În domeniul parfumeriei și modei, cuvântul „noir” este folosit frecvent pentru a evoca luxul și rafinamentul.
Schwarz	provine din limba germană, înseamnă „negru”	„Schwarz” în Germania poate avea conotații legate de simbolismul național. Negrul este una dintre culorile drapelului german, iar istoric vorbind, este asociat cu idei de putere, seriozitate și autoritate. Acest termen este folosit în diverse expresii cu conotații negative sau ironice. De exemplu, „schwarzsehen” înseamnă „a fi pesimist” sau „a vedea lucrurile în negru”.
Black	„black” din engleză înseamnă „negru”	„Black Power” este un termen ce simbolizează rezistența și mândria comunității afro-americane. În economie, „in the black” este o expresie care înseamnă că o afacere este profitabilă (spre deosebire de „in the red” care indică pierderi financiare). „Black Friday” este asociat cu cumpărături și reduceri masive.
Brown	de origine engleză și germanică, desemnând o culoare brună sau maro.	„Brown” are conotații legate de branduri sau companii cunoscute, precum UPS (United Parcel Service), ce este adesea denumită „Big Brown” din cauza culorii uniforme a camioanelor și uniformelor sale.

În România și Republica Moldova există numeroase nume de familie [3] re conțin culori, iată câteva exemple: Albulescu, Roșca, Roșianu, Roșioru, Negruț, Negru, Negulescu, Alb, Albu, Verdeș, Galben, Gălbenuș. Aceste nume de familie reflectă atât trăsături fizice, cât și legături cu natura sau peisaje, dar au și un substrat cultural bogat, asociat cu simbolismul fiecărei culori în parte.

Semiotica numelor proprii, ce includ nume de culori, oferă o oportunitate interesantă pentru predarea limbii și literaturii, permițând elevilor să exploreze semnificațiile simbolice și conotațiile culturale ale culorilor în diferite contexte. Culorile asociate numelor proprii pot funcționa ca *semne* ce reflectă trăsături de caracter, relații de putere, statut social, emoții sau teme literare. În perspectivă didactică

Tabelul 2. Semnificații cromatice atribuite personajelor literare

Culoare	Nume personaj	Opera
Alb	Harap-Alb	„Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă
	Colț Alb	„Colț Alb” de Jack London
	Alba	„Donna Alba” de Gib Mihăescu
	Bianca Minola	„Îmblânzirea scorpiei” de William Shakespeare,
Sur	Grey Beaver	„Colț Alb” de Jack London
Negru	Negru-Vodă	„Meșterul Manole”, baladă populară
Roșu	Iapa Roșie	„Cartea de la Metopolis” de Ștefan Bănuțescu
	Scarlett O’Hara	„Pe Aripile Vântului” de Margaret Mitchell
	Ruby Gillis	„Anne of Green Gables” de Lucy Maud Montgomery
	Împărat Roșu	„Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă
Violet	Violet Beauregarde	„Charlie și fabrica de ciocolată” de Roald Dahl
Verde	Împărat Verde	„Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă

că, acest aspect poate fi analizat pentru a dezvolta gândirea critică, abilitățile de interpretare literară și înțelegerea semiotică a simbolurilor cromatice. În context, am realizat o analiză a unor opere literare în care personajele poartă nume ce conțin culori, pe care le prezentăm în continuare [1], [4]:

Intenționăm să analizăm *triangularea cromatică* în câteva opere literare române și engleze după următoarea structură: *culoare* (semnificația simbolică) – *personaj* (numele ce include această culoare și semnificația acestuia) – *caracterul personajului* (corespondența între nume și trăsăturile personajului).

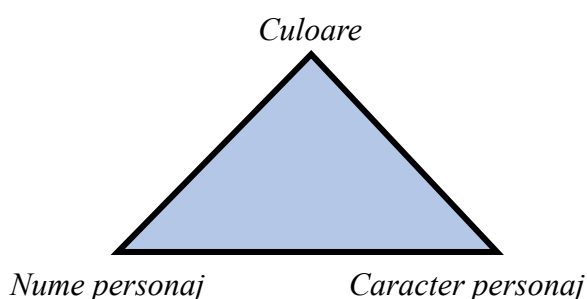

Figura 1. Triangularea cromatică

În continuare propunem o analiză a personajului principal din „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă. Potrivit Dicționarului de Simboluri [2], *albul* este culoarea aceluia aflat într-o etapă de tranziție, a aceluia care urmează să își schimbe poziția. Albul reprezintă purificarea și transformarea, iar acest simbolism este clar reflectat în parcursul lui Harap-Alb. Numele protagonistului Harap-Alb este un paradox al semnificațiilor; „este creat având la bază o figură de stil, *oximoron* – *haráp, hărăpoaică* s. (bg., sârb., rus. *Aráp*, ngr. *Arápis*, turc. '*Arap*. V. **arab**). Om de rasa neagră; bărbat oacheș. – Pin Olt. **arap, arăpoaică**. sursa: MDA2 (2010). Acest nume complex (în care *negrul* este pus alături de *alb*) evidențiază dualitatea personajului, simbolizând lupta dintre lumină și întuneric, bine și rău, - o unitate și luptă a contrariilor”, precum și un proces de transformare morală și inițiere. Totodată, „alb” sugerează puritatea, înnoirea și lumina, iar „harap” înseamnă rob, sclav. De asemenea, numele prefigurează călătoria personajului de la un statut de inferioritate (sclav) la cel de erou luminat și nobil, dezvăluit de Sfânta Duminică prin apelativul „luminat crăișor” [5].

La începutul poveștii, Harap-Alb se dovedește a fi un personaj imperfect, vulnerabil și neîncredător. El este inițial marcat de slăbiciune, lipsă de încredere și naivitate, așa cum demonstrează panica și uita-

rea sfaturilor tatălui în situații critice. Aceste trăsături sugerează necesitatea unei *transformări*. Însă, pe parcursul probelor inițiatice, el dezvoltă treptat calități pozitive, cum ar fi *bunătatea*, demonstrată prin actul de milostenie, și *curajul*, manifestat în confruntarea cu ursul. De asemenea, sensibilitatea sa față de viețuitoare aparent neînsemnată reflectă o maturizare profundă.

În final, Harap-Alb trece printr-un proces de *moarte și înviere*, cu conotații inițiatice, ceea ce simbolizează *treccrea de la un statut la altul*. El devine un împărat matur și înțelept, re consolidându-și *identitatea* și dovedind că a atins o *armonie* între numele său, culoarea pe care o poartă, și caracterul pe care l-a dezvoltat. Astfel, numele Harap-Alb, simbol al opozițiilor (negru-alb, sclav-nobil), se dovedește a fi o descriere exactă a *procesului său de transformare*, de la slăbiciune la noblețe. Rezultă că legătura nume de culoare – nume personaj și caracterul acestuia sunt în deplină armonie.

Un personaj celebru din literatura engleză este „Scarlett O’Hara” din romanul lui Margaret Mitchell „Pe Aripile Vântului”. Numele „Scarlett” este derivat din vechiul cuvânt englez „sceorl” sau „sceorlot”, care înseamnă „roșu strălucitor” sau „stacociu”. Acest nume a fost adesea folosit pentru a descrie persoanele cu păr roșu sau piele roșiatică. De-a lungul timpului, a evoluat într-un nume de familie și apoi a fost adoptat ca nume dat. Astfel, numele „Scarlett” este strâns asociat culorii stacocii și are conotații de vivacitate, căldură, curaj și intensitate.

Alegerea numelui „Scarlett” pentru personaj este semnificativă, deoarece reflectă personalitatea ei „de foc”, capacitatea ei de a se adapta și de a supraviețui în circumstanțe dificile. În plus, culoarea roșie simbolizează atât natura pasională a lui Scarlett, cât și vărsarea de sânge și frământările din perioada Războiului Civil, adăugând și mai mult profunzime caracterului ei și temelor romanului. În roman Scarlett O’Hara este descrisă ca un personaj cu voință puternică și hotărâtă, care traversează provocările din epoca Războiului Civil de Sud, dând dovadă de rezistență și ingeniozitate în fața adversității.

Astfel, în această operă triangularea componentelor cromatice: culoarea „stacocii” – nume personaj „Scarlett” – caracterul personajului: persoană înflăcărată, pasională ce se adaptează condițiilor dure pentru a supraviețui –, sunt în deplină armonie.

În opera literară cu caracter popular „Meșterul Manole”, personajul, care poartă o culoare în nume, este Negru-Vodă. Potrivit Dicționarului de Motive și

Simboluri Literare, negrul este asociat cu „doliul”, aducând cu sine moartea și durerea [2]. Componenta „Vodă”, de origine slavonă, înseamnă domnitor. Astfel, numele Negru-Vodă poate fi interpretat ca semnificând „acela care domnește în întuneric”, aducând durere și moarte.

Personajul Negru-Vodă reflectă perfect aceste semnificații. Deși este un personaj istoric, supranumit Radu Negru, fondator și domnitor al Țării Românești, numele său în contextul operei prefigurează un caracter dominat de autoritate, cruzime și orgoliu. Îngâmfat și autoritar, Negru-Vodă își exprimă ambiția de a construi o mănăstire „cum n-a mai fost alta...” [1], dar cruzimea sa se manifestă pe deplin atunci când îi șantajează cu moartea pe meșterii care nu pot îndeplini porunca de a ridica o mănăstire frumoasă.

Această cruzime este subliniată prin versurile: „iar de nu, apoi/V-oi zidi pe voi,/ V-oi zidi de vii/ Chiar în temelii” [1]. Atitudinea sa despotică și amenințările repetate cu moartea față de meșterii care nu reușesc să finalizeze construcția demonstrează că „negrul” din numele său simbolizează absența luminii, milei și a empatiei. Autorul anonim accentuează orgoliul și cruzimea personajului prin faptele sale, inclusiv promisiunea nerespectată de a-i răsplăti pe meșteri și lipsa de scrupule atunci când, din gelozia că meșterii ar putea construi o mănăstire mai frumoasă, le ordonă să fie lăsați să moară pe acoperișul edificiului.

Deși Negru-Vodă este caracterizat și printr-o anumită sensibilitate artistică, admirând „falnica zidire”, egoismul și cruzimea sa domină întreaga narațiune. Această combinație de trăsături reflectă exact simbolismul numelui său, unde negrul sugerează întunericul și moartea, iar „vodă” accentuează puterea autoritară exercitată fără limite morale.

În concluzie, în „Monastirea Argeșului” concordanța dintre culoare (negru), numele personajului (Negru-Vodă) și caracterul său – dominat de orgoliu, cruzime și egoism –, este evidentă și bine susținută de faptele și comportamentul acestuia în operă.

Analiza detaliată a celor trei opere de mai sus ne-a condus la elaborarea unei metode de predare pe care am denumit-o **Semiotica Triangulării Componentelor Cromatice (STCC)**.

Obiectiv general: dezvoltarea competenței de analiză semiotică și de interpretare literară, prin aplicarea metodei STCC în descrierea personajelor din operele literare. Elevii vor explora semnificațiile cromatice ale numelor și modul în care acestea re-

flectă caracteristicile personajelor și structura operei literare.

Obiective specifice:

- identificarea și interpretarea culorilor din numele personajelor literare;
- analizarea simbolismului cromatic în funcție de contextul cultural și social;
- aplicarea metodei STCC pentru a evalua corespondența dintre nume, culoare și caracterul personajului;
- explorarea manierei în care autorii anticipează evoluția narativă și temele prin alegerea numelor și culorilor asociate personajelor.

Structura metodei STCC:

1. Introducerea conceptului semiotic de culoare: profesorul va explica faptul că, în operă, culoarea, termenul cromatic reprezintă un semn, o unitate semiotică ce poartă semnificații simbolice în contextul cultural. De exemplu, *roșul* poate simboliza pasiunea sau pericolul, focul, căldura, etc., în timp ce *albul* poate sugera puritatea, lumina, inocența sau, în alte contexte, moartea.

2. Explicarea metodei STCC:

- **Culoarea – semnificația simbolică:** fiecare culoare atribuită unui personaj sau unui element din text poartă o semnificație culturală și simbolică. Elevii vor identifica și vor discuta semnificația culorii, în funcție de contextul operei;
- **Nume care poartă culoarea:** elevii vor identifica personajele care au în numele lor o culoare sau o trimitere la o culoare și vor analiza rolul acestei alegeri;
- **Caracterul personajului – corespondența între nume și personalitate:** elevii vor analiza dacă trăsăturile de caracter ale personajului corespund simbolismului culorii din numele său.

Aplicare practică. Exemple literare:

1. Analiza STCC „Harap-Alb” de Ion Creangă.

Culoarea: „Alb” – simbol al purității, dar în contextul „Harap” (care înseamnă „negru” sau „sclav”), creează o dualitate cromatică;

Nume: „Harap-Alb” – combină semnificațiile de „negru” și „alb” – oximoron, sugerând o tensiune între condiția sa aparentă și potențialul său de puritate sau noblețe;

Caracter: de-a lungul poveștii, Harap-Alb evoluează dintr-un personaj supus în rolul său de slujitor (Harap) spre un erou nobil și pur (Alb), reflectând exact simbolismul cromatic din numele său.

Întrebare: cum reflectă numele lui Harap-Alb dualitatea personajului și cum simbolizează culoarea albă trecerea de la un statut umil la cel de erou?

Concluzie: personajul Harap-Alb reflectă o complexă dualitate cromatică, sugerată de oximoronul din numele său, care combină „Harap” (negru, sclav) și „Alb” (purtare, noblete). Această tensiune dintre negru și alb simbolizează parcursul inițiat al personajului, de la o condiție umilă de slujitor la statutul de erou nobil și pur. Numele său devine astfel un simbol al evoluției interioare, iar întregul arc narativ al personajului confirmă legătura dintre culoare, nume și caracter. În final, Harap-Alb atinge o transformare completă, ceea ce evidențiază armonia dintre cele două componente cromatice, precum și mesajul moral al poveștii: nobila ascensiune prin curaj și virtute.

2. Analiză STCC „Scarlett O’Hara” din romanul lui Margaret Mitchell „Pe Aripile Vântului”.

Culoare (Stacojiu): Stacojiu, simbol al pasiunii, curajului și rezistenței, este o culoare care reflectă exact personalitatea lui Scarlett O’Hara. Această culoare simbolizează atât latura sa emoțională și pasională, cât și forța interioară de a se adapta și de a supraviețui în fața provocărilor sociale și economice ale vremurilor dificile.

Nume (Scarlett): Numele „Scarlett” este direct legat de culoarea roșie și aduce cu sine conotații de vitalitate și intensitate. Alegerea acestui nume pentru personaj este semnificativă, deoarece reflectă nu doar caracteristicile externe (energia și pasiunea), ci și puterea interioară a lui Scarlett de a depăși obstacolele și de a-și menține ambițiile.

Caracter: Scarlett este definită prin determinarea și ambiția sa, calități care o fac să fie un personaj extrem de adaptabil și puternic. Deși la suprafață pare guvernată de pasiune și dorințe puternice, Scarlett dovedește că este capabilă să gândească strategic, să manipuleze și să se adapteze circumstanțelor, rămânând puternică chiar și în cele mai grele momente. Aceste trăsături reflectă exact vitalitatea și curajul simbolizate de culoarea roșie.

Întrebare: cum reflectă numele „Scarlett” și simbolismul culorii stacojii pasiunea, curajul și forța interioară ale personajului? În ce mod aceste elemente contribuie la portretizarea lui Scarlett O’Hara ca un personaj capabil să se adapteze și să supraviețuiască în fața provocărilor vremurilor dificile?

Concluzie: prin metoda STCC, observăm o armonizare perfectă între culoarea roșie (stacojiu), numele Scarlett și caracterul personajului. Culoarea

roșie reflectă nu doar pasiunea și puterea interioară a personajului, ci și capacitatea sa de a rezista și a supraviețui în fața adversităților. Această corespondență cromatică subliniază complexitatea și intensitatea emoțională a lui Scarlett O’Hara, făcând din ea un personaj iconic în literatura engleză.

3. Analiză STCC Negru-Vodă din balada populară „Meșterul Manole”.

Culoarea (Negru): Culoarea negru exprimă durerea, moartea și absența luminii. În cazul lui Negru-Vodă, aceasta reflectă cruzimea și lipsa de compasiune a personajului, care își exercită autoritatea fără milă, aducând moartea asupra celor care îi încalcă voința. Negru simbolizează, de asemenea, puterea și dominanța sa, dar și o lipsă de umanitate și emoție.

Nume (Negru-Vodă): Numele Negru-Vodă combină simbolismul negrului – absența luminii, durerea și moartea – cu cel al domniei (Vodă), sugerând un conducător puternic, dar crud și autoritar. Numele reflectă caracterul dur al lui Negru-Vodă, care folosește metode violente și nemiloase pentru a-și impune voința.

Caracter: Caracterul lui Negru-Vodă este definit de orgoliu, cruzime și autoritate. El este un lider care recurge la șantaj și violență pentru a-și atinge scopurile, disprețuindu-i pe cei care nu se ridică la înălțimea așteptărilor sale. Egoismul său nu are limite, iar cruzimea sa este evidentă atunci când ordonă să fie ucși meșterii care construiesc mănăstirea.

Întrebare: cum reflectă simbolismul culorii „negru” și al titlului Vodă cruzimea și autoritatea absolută a lui Negru-Vodă în balada „Meșterul Manole”? În ce mod contribuie aceste elemente la portretizarea sa ca un conducător nemilos și la dezvoltarea temei sacrificiului în operă?

Concluzie: prin metoda STCC, se observă o corespondență clară între culoarea negru, numele Negru-Vodă și caracterul autoritar, egoist și crud al personajului. Culoarea negru simbolizează absența luminii, puterea și moartea, reflectând modul în care Negru-Vodă își exercită autoritatea fără milă și în detrimentul vieților altora. Numele său, Negru-Vodă, subliniază statutul său de conducător autoritar, dar și lipsa de umanitate, iar comportamentul său crud și violent confirmă această legătură simbolică între culoare, nume și caracter.

4. Analiză STCC „Donna Alba” de Gib Mihăescu.
Culoarea: „Alb” – simbol al purității, dar în contextul romanului poate sugera și o idealizare periculoasă.

Nume: „Donna Alba” sugerează o femeie idealizată, angelică, pură, dar, în același timp, distanțată și inaccesibilă.

Caracter: Donna Alba reprezintă o figură simbolică a femeii ideale, dar această idealizare devine o sursă de conflict și frustrare în roman. Caracterul personajului pare să fie în contradicție cu simbolismul purității, adâncind complexitatea semiotică.

Întrebare: cum reflectă numele Donna Alba caracterul ei și relația sa cu celelalte personaje? Este ea într-adevăr un simbol al purității sau idealizarea ei este o capcană?

Concluzie: personajul Donna Alba întruchipează o feminitate idealizată, sugerată de numele său, care este asociat cu simbolismul albului – puritate, inocență și perfecțiune. Cu toate acestea, în contextul romanului, albul capătă o dimensiune periculoasă, sugerând o idealizare excesivă și distanțare emoțională, ceea ce o face pe Donna Alba inaccesibilă și greu de atins. Această idealizare devine sursa conflictului și frustrării personajelor masculine, care percep puritatea sa ca pe o piedică în calea realității. Astfel, caracterul său adâncește complexitatea semiotică a romanului, subliniind că idealizarea purității poate duce la tensiuni și dezamăgiri.

5. Analiză STCC „Colț Alb” de Jack London.

Culoarea: „Alb” – este adesea asociat cu puritatea, inocența, lumina sau noblețea. Însă, în anumite contexte, albul poate sugera și asprimea, frigul, sau o stare de neatins, așa cum se reflectă în viața aspră din sălbăticia albă a Nordului, unde se desfășoară mare parte a romanului. În natură, albul poate reprezenta atât frumusețea, cât și cruzimea sălbăticiilor.

Nume: indică în mod direct culoarea albă, care este evidentă din blana parțial albă a personajului principal, dar și din colții săi, sugerând asprimea, forța și duritatea vieții în sălbăticie. De asemenea, numele său sugerează o combinație de elemente aparent opuse: alb – simbolizând puritatea sau frumusețea, și colț – un simbol al agresiunii, violenței și supraviețuirii în medii dure.

Caracter: Dualitatea numelui și a culorii reflectă perfect lupta interioară și evoluția lui Colț Alb. La început, Colț Alb este un animal sălbatic, guvernat de legile dure ale naturii și ale supraviețuirii. Blana sa albă poate simboliza o predispoziție către noblețe, însă colții lui sugerează brutalitatea vieții sălbatice în care este prins.

Întrebare: în ce fel contribuie dualitatea agresiunii - supraviețuire în evoluția personajului din sălbăticie la domesticire și la dezvoltarea temei supra-

viețuirii și a relației dintre om și natură în romanul lui Jack London?

Concluzie: personajul Colț Alb întruchipează o dualitate simbolică între puritatea și noblețea sugerate de alb și violența și duritatea asociate cu colții, reflectând lupta interioară dintre sălbăticie și domesticire. Această tensiune între frumusețea naturii și cruzimea vieții în sălbăticie definește parcursul personajului, care, deși inițial guvernat de instincte brutale, evoluează către o stare de loialitate și legătură cu oamenii. Dualitatea dintre albul blănii și colții ascuțiți ilustrează perfect tranziția personajului din lumea naturală dură în relația de supraviețuire și conviețuire cu omul, simbolizând complexitatea interacțiunii dintre sălbăticie și civilizație.

6. Analiză STCC Bianca Minola din comedia lui William Shakespeare, „Îmblânzirea scorpiei”.

Culoarea: „Alb”: Alb este culoarea inocenței și a purității, dar este, de asemenea, o culoare care poate ascunde o complexitate latentă. Alb poate să își schimbe simbolistica, oscilând între polaritățile sale, la fel cum Bianca evoluează de la o imagine de supunere și blândețe la una mai complexă, cu o personalitate ascunsă și capacitatea de a manipula.

Nume (Bianca): numele Bianca, derivat din „albă”, inițial susține percepția despre puritatea și simplitatea personajului. Dar, pe măsură ce povestea progresează, Bianca nu mai este doar o persoană pură și supusă; ea este capabilă de *fermitate și manipulare*, arătând o dublă dimensiune a numelui său.

Caracter: Bianca este portretizată la început ca o tânără *docilă și modestă*, însă latura sa mai ascunsă, manipulative și fermă, o scoate din imaginea unei simple „femei supuse”. Această complexitate a caracterului reflectă natura duală a culorii albe, care poate semnifica atât puritatea, cât și o posibilă *complexitate morală*, confirmând corespondența între culoare, nume și caracter. *Întrebare:* cum reflectă simbolismul culorii alb și numele „Bianca” evoluția personajului dintr-o tânără aparent supusă și inocentă într-un personaj cu o personalitate fermă și manipulative? În ce mod contribuie această dualitate la complexitatea morală și tematică din comedia „Îmblânzirea scorpiei” de William Shakespeare?

Concluzie: prin metoda STCC, deducem că Bianca Minola nu este un personaj pur și simplu alb din punct de vedere al inocenței. Culoarea albă, numele și caracterul său sunt într-o strânsă legătură, reflectând o duală complexitate. Deși pare inițial inocentă și supusă, Bianca își dezvăluie treptat latura fermă și manipulative, ceea ce confirmă că

simbolismul culorii albe în acest caz poate sugera și complexitate sau chiar o ambiție ascunsă, creând astfel o armonie interesantă între cele trei componente analizate.

7. Analiză STCC Violet Beauregarde din romanul „Charlie și fabrica de ciocolată” de Roald Dahl.

Culoarea „Violet”: Culoarea violet în acest context simbolizează transformarea, dar și o natură competitivă și aventuroasă. Violet este o culoare care implică mister și impredictibilitate, caracteristici care se reflectă direct în personalitatea lui Violet Beauregarde. Transformarea ei fizică în roman – de la o fată normală la o imensă sferă violet – este o manifestare literală a acestei transformări simbolice, subliniind excesul și imprudența care definesc trăsăturile ei.

Nume (Violet): numele Violet nu este ales întâmplător și funcționează ca un semnificant pentru caracterul său. Este un nume care poartă cu sine conotațiile culorii violet, sugerând atât aventura, cât și pericolul de a merge prea departe în căutarea succesului. De asemenea, numele devine un element memorabil în poveste, contribuind la crearea unei identități distincte pentru personajul ei.

Caracter: caracterul lui Violet Beauregarde este marcat de o determinare și o încredere neobosită, dar și de o impulsivitate care o face să ignore consecințele acțiunilor sale. Ea este un personaj care își împinge mereu limitele și care este mândră de realizările sale, dar această mândrie excesivă și neascultarea o duc la dezastru, în final transformându-o într-o victimă a propriei naturi.

Întrebare : cum reflectă simbolismul culorii violet și numele „Violet” natura competitivă și aventuroasă a personajului, dar și transformarea ei dintr-o fată normală într-o sferă violet? În ce fel contribuie mândria și impulsivitatea lui Violet Beauregarde la deznodământul poveștii și ce lecție morală poate fi extrasă din evoluția acestui personaj?

Concluzie: prin metoda STCC, vedem o corespondență perfectă între culoarea violet, numele Violet și caracterul personajului. Culoarea violet reflectă nu doar personalitatea ei excentrică, dar și transformarea pe care o suferă din cauza excesului și impulsivității. Violet Beauregarde este un exemplu clar de personaj a cărui culoare simbolică, nume și trăsături se împletesc armonios, creând o imagine memorabilă și profund legată de simbolismul cromatic în contextul narativ.

8. Analiză STCC Ruby Gillis din romanul „Anne of Green Gables” de Lucy Maud Montgomery.

Culoarea: „Rubin/ Roșu intens”. Culoarea rubinului, asociată cu roșu intens, este simbolul pasiunii, căldurii și energiei, toate trăsături care caracterizează personalitatea lui Ruby Gillis. Roșul reflectă forța și vitalitatea sa, sugerând o personalitate plină de viață, dinamică și optimistă.

Nume (Ruby): numele Ruby, care provine de la piatra prețioasă rubin, este strâns legat de simbolismul culorii roșii. Numele reflectă perfect vitalitatea și căldura personajului, oferind o asociere clară între nume și personalitatea vibrantă a lui Ruby Gillis. Ca și rubinul, Ruby este prețioasă în viața prietenilor săi, aducând strălucire și energie în comunitatea Avonlea.

Caracter: caracterul lui Ruby Gillis este marcat de prietenie, căldură și loialitate, fiind un sprijin constant pentru Anne Shirley. Ea este, de asemenea, sociabilă și veselă, având o personalitate care se potrivește simbolismului culorii roșii – plină de pasiune și vitalitate. Ruby este atractivă și fermecătoare, reflectând frumusețea și strălucirea rubinului.

Întrebare: cum reflectă simbolismul culorii roșu intens și numele Ruby vitalitatea, căldura și dinamismul personajului Ruby Gillis? În ce mod contribuie aceste trăsături la relațiile sale cu ceilalți, în special cu Anne Shirley, și cum influențează acest simbolism interacțiunile sociale în cadrul comunității Avonlea?

Concluzie: prin metoda STCC, se observă o corespondență armonioasă între culoarea rubinului (roșu intens, închis), numele Ruby și caracterul vibrant și prietenos al lui Ruby Gillis. Simbolismul culorii roșii se reflectă în vitalitatea și pasiunea pe care le exprimă Ruby în relațiile sale cu ceilalți, iar numele său o caracterizează ca o persoană prețioasă și importantă în viața prietenilor săi, oferind o contribuție esențială la lumea plină de culori din „Anne of Green Gables”.

9. Analiză STCC Gray Beaver din romanul „Colț Alb” de Jack London.

Culoarea: „Gri”. Culoarea gri exprimă atât duritate, cât și ambiguitate. Personajul Gray Beaver, aflat într-o zonă intermediară morală, nu poate fi catalogat simplu ca fiind bun sau rău. Griul reflectă lipsa clarității morale, dar și rezistența și seriozitatea sa în fața provocărilor vieții. Griul reprezintă și faptul că, la fel ca într-o luptă pentru supraviețuire, nimic nu este complet alb sau negru.

Nume (Gray): numele Gray este direct legat de culoarea gri și sugerează o autoritate gravă și un caracter dur, dar nu lipsit de complexitate. Numele

său reflectă personalitatea sa echilibrată între forță și protecție, dar și felul în care el își modelează comportamentul și influențează dezvoltarea lui Colț Alb. Gray sugerează o persoană care, asemenea culorii, poate acționa în funcție de situație, fiind capabil atât de măsuri dure, cât și de acte protectoare.

Caracter: Caracterul lui Gray Beaver este dur, însă nu lipsit de nuanțe complexe. El insuflă frică și respect în Colț Alb, dar îl și protejează, ajutându-l să își dezvolte abilitățile de supraviețuire. Gray Beaver este o persoană autoritară și puternică, care își folosește experiența de viață pentru a-l ghida pe Colț Alb prin lecții dure. La fel ca griul, el reprezintă un personaj intermediar, aflat între două extreme, fiind dur din necesitate, dar nu lipsit de compasiune.

Întrebare : cum reflectă simbolismul culorii gri și numele Gray Beaver ambiguitatea morală și complexitatea caracterului său? În ce mod influențează aceste trăsături relația sa cu Colț Alb și cum contribuie la formarea acestuia într-un mediu aspru, guvernat de supraviețuire?

Concluzie: prin metoda STCC, vedem o corespondență semnificativă între culoarea gri, numele Gray și caracterul dur, dar complex al lui Gray Beaver. Griul, simbol al ambiguității și rezistenței, reflectă nu doar caracterul autoritar al lui Gray Beaver, ci și natura sa morală intermediară. Personajul său este unul care se adaptează la un mediu dur, iar numele și culoarea cu care este asociat subliniază atât complexitatea comportamentului său, cât și rolul său formativ în viața lui Colț Alb. Această legătură cromatică între culoare-nume-caracter contribuie la profunzimea tematică a romanului lui Jack London.

10. Analiză STCC Împărat Verde din „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă.

Culoarea „Verde”: Culoarea verde simbolizează armonia, prosperitatea și stabilitatea, reflectând caracterul nobil și echilibrat al Împăratului Verde. El este un conducător care oferă stabilitate și înțelepciune și care își exercită autoritatea într-un mod calm și înțelept. De asemenea, verdele evocă speranța și regenerarea, aspecte importante în contextul poveștii, unde *Împărat Verde* din „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă moștenirea tronului este o temă centrală.

Nume (Împărat Verde): numele Împărat Verde combină ideea de conducător cu simbolismul armonios al culorii verde. Această combinație reflectă rolul său de protector și îndrumător în poveste, dar și natura echilibrată și înțeleaptă a personajului. Împărat Verde reprezintă un conducător care prețuieș-

te oamenii și valorile lor, indiferent de statutul lor social, aducând armonie și respect în relațiile sale.

Caracter: caracterul lui Împărat Verde este definit de noblețea și înțelepciunea sa, calități care sunt direct legate de simbolismul culorii verzi. El este un conducător capabil să aprecieze oamenii pentru calitățile lor interioare și să își păstreze calmul și echilibrul în situații dificile. Este un personaj sfătos, care împărtășește înțelepciunea sa prin pilde populare, fiind un exemplu de autoritate morală.

Întrebare : cum reflectă simbolismul culorii verde și numele Împărat Verde trăsăturile de caracter ale acestui personaj, cum ar fi armonia, noblețea și echilibrul? În ce mod contribuie aceste trăsături la rolul său în poveste și la relația cu Harap-Alb, în special în contextul temei inițierii și maturizării eroului?

Concluzie: prin metoda STCC, se observă o corespondență armonioasă între culoarea verde, numele Împărat Verde și caracterul nobil, calm și înțelept al personajului. Simbolismul verdelui se reflectă în armonia și echilibrul pe care Împărat Verde le aduce în poveste, fiind un conducător respectabil și un model de conduită. Numele său, asociat cu culoarea verde, subliniază natura sa protectoare și rațională, contribuind la echilibrul narativ al basmului și la construirea unui context stabil pentru parcursul eroului Harap-Alb.

11. Analiză STCC Împărat Roșu din „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă.

Culoarea „Roșu”: Culoarea roșie exprimă autoritate, furie și violența. În cazul Împăratului Roșu, aceasta subliniază trăsăturile sale despotice și răzbunătoare, evidențiind o mânie mocnită și o autoritate absolută, dar lipsită de umanitate și compasiune. Roșul este și culoarea focului, iar Împăratul Roșu este descris ca un personaj care arde continuu de mândrie și mânie, caracteristici centrale ale personalității sale.

Nume (Împărat Roșu): numele Împărat Roșu reflectă atât puterea autoritară a unui conducător, cât și intensitatea emoțională a personajului. Roșul, culoarea sângelui și a focului, este alegerea perfectă pentru a sugera caracterul violent, furios și necruțător al Împăratului Roșu. Numele său subliniază, de asemenea, poziția sa de despot, conducător care folosește violența și intimidarea pentru a-și menține controlul.

Caracter: caracterul Împăratului Roșu este marcat de cruzime, lipsă de empatie și o mânie nestinsă. Aceste trăsături reflectă simbolismul culorii roșii,

care în acest caz sugerează nu doar puterea, ci și distrugerea și autoritatea despotică. Împăratul Roșu este un conducător care își exercită puterea fără milă, ghidat de furie și mândrie, iar comportamentul său rezonază perfect cu simbolismul roșului ca culoare a violenței și conflictului.

Întrebare: cum reflectă simbolismul culorii roșu și numele Împărat Roșu trăsăturile de autoritate, mândrie și cruzime ale acestui personaj? În ce mod contribuie aceste trăsături la rolul său antagonic în poveste și la provocările pe care le întâmpină Harap-Alb în călătoria sa inițiativă?

Concluzie: prin metoda STCC, observăm o corespondență clară între culoarea roșu, numele Împărat Roșu și caracterul despot, crud și mândru al personajului. Roșul, simbol al focului, furiei și autoritarismului, reflectă exact comportamentul Împăratului Roșu, care guvernează cu mânie și violență, fără milă pentru cei din jurul său. Numele său și culoarea sa sunt în deplină armonie cu caracterul său distrugător, oferind o imagine a unui conducător care se lasă ghidat de putere distructivă și mândrie extremă. Această corespondență cromatică contribuie la portretizarea complexă a Împăratului Roșu în basm.

12. Analiză STCC Iapa-Roșie din romanul „Cartea de la Metopolis” de Ștefan Bănuțescu.

Culoarea „Roșu”. Culoarea roșie simbolizează pasiunea, forța impulsivă și vitalitatea, dar și un pericol latent. În cazul Iapei-Roșii, roșul devine un simbol al controlului și al cruzimii sale, reflectând autoritatea și impunerea voinței asupra altora. Roșul indică, de asemenea, frumusețea atrăgătoare a personajului, care, la fel ca și roșul intens, poate captiva, dar și impune frică.

Nume (Iapa-Roșie): numele Iapa-Roșie reflectă nu doar legătura cu culoarea roșie, ci și forța animalică a personajului, sugerând o personalitate sălbatică și liberă, dar și neîmblânzită. Alegerea acestui nume subliniază puterea fizică și caracterul dominant al personajului, dar și tendința sa de a exercita control asupra celorlalți prin metode dure și probante.

Caracter: Iapa-Roșie este un personaj cu o personalitate puternică și impulsivă, capabilă de probe dure și comportamente necruțătoare. Această forță și cruzime sunt în armonie cu simbolismul roșului, care semnifică atât pasiunea, cât și autoritatea agresivă. Iapa-Roșie este caracterizată de determinare, dar și de un comportament de testare și control al celorlalți, în special în relația sa cu Glad. Acest com-

portament confirmă faptul că personajul reflectă perfect caracteristicile asociate culorii roșii.

Întrebare: cum reflectă simbolismul culorii roșu și numele Iapa-Roșie trăsăturile de forță, autoritate și impulsivitate ale acestui personaj? În ce mod influențează aceste trăsături relațiile sale cu celelalte personaje și cum contribuie la temele de metamorfoză și identitate din romanul „Cartea de la Metopolis”?

Concluzie: prin metoda STCC, observăm o corespondență perfectă între culoarea roșu, numele Iapa-Roșie și caracterul puternic, autoritar și impulsiv al personajului. Roșul simbolizează controlul, autoritatea și forța dominatoare pe care Iapa-Roșie o exercită, iar numele său subliniază legătura sa cu puterea animalică și impulsivitatea. Această triangulare cromatică contribuie la dezvoltarea unui personaj complex și fascinant, caracterizat de metamorfoze continue și de o identitate volatilă, cum sugerează și cadrul narativ al romanului.

Prin utilizarea metodei *Semiotica Triangulării Componentelor Cromatice* (STCC), elevii vor dobândi o înțelegere mai profundă a modului în care culorile și numele personajelor pot fi folosite ca *instrumente semiotice* pentru a anticipa tema și evoluția operei literare. Acest tip de analiză dezvoltă abilitățile critice ale elevilor și le permite să exploreze moduri mai subtile și complexe de interpretare a textului literar din perspectivă semiotică.

Concluzii. Semiotica numelor de culori reflectate în numele proprii în diferite limbi poartă adesea conotații simbolice, emoționale sau descriptive ce contribuie la bogăția culturii și a operelor literare. Așadar:

- **semiotica numelor proprii ce conțin culori** evidențiază modul în care aceste nume funcționează nu doar ca simple etichete, ci ca semne încărcate de semnificații culturale și simbolice complexe. Aceste nume transmit diverse mesaje și asociații culturale, reflectând valori, identități, emoții și perspective specifice contextului în care sunt utilizate;
- autorii folosesc culorile în nume, uneori și în porecle („Iapa-Roșie”), alteleori denumiri de flori („Violet”), și chiar de pietre prețioase („Ruby”), atribuite personajelor din lucrările lor, pentru a crea o imagine mentală puternică a personajului și pentru a evidenția anumite caracteristici sau trăsături ale acestora;
- adesea culoarea manifestă dualitate: alb – inițiere la personajul Harap-Alb, Colț Alb și alb – puritatea, blândețe și manipularea la perso-

najul Bianca, Alba; roșu strălucitor – Scarlet, un personaj cu voință puternică, hotărâtă, și roșu - forța impulsivă și generoasă, a tinereții și erosului liber la personajul Iapa-Roșie; un roșu intens la Ruby reflectă prietenie, loialitate și companie și roșu – mândria și furia ce arde la personajul Împărat Roșu; negru – domnire aducătoare de moarte și durere la Negru-Vodă și negru – un harap cu trăsături negative la Harap-Alb;

- culoarea poate fi folosită pentru a sublinia personalitatea sau starea emoțională a personajului, pentru a transmite o anumită atmosferă sau pentru a evidenția anumite simboluri sau teme din operă;
- utilizarea culorilor în numele personajelor poate contribui la construirea unui univers ficțional mai bogat și mai complex.

În general, încorporarea culorii în componentele triangulării este o tehnică creativă pe care autorii o folosesc pentru a-și îmbogăți opera, pentru a aprofunda caracterizarea și pentru a evoca emoții sau semnificații profunde, devenind și o metodă interactivă în predarea numelor de culori.

Prin utilizarea metodei *Semiotica Triangulării Componentelor Cromatice (STCC)* elevii nu doar că vor explora semnificațiile culorilor și ale numelor personajelor în operele literare, ci își vor dezvolta și *competența semiotică*. Această metodă îi încurajează să analizeze și să interpreteze *semnele și simbolurile cromatice* din textele literare, oferindu-le instrumentele necesare pentru a descifra și anticipa tema și evoluția acțiunii narative. Prin această abordare, elevii sunt antrenați să vadă culorile și numele personajelor nu doar ca elemente decorative, ci ca *instrumente semiotice* esențiale în structurarea operei. Această înțelegere îi ajută să descifreze *mesajele ascunse și simbolurile* dintr-un text, dezvoltându-le astfel *abilitățile critice și gândirea analitică*. Prin explorarea *modurilor subtile și complexe de interpretare* a textului literar în perspectivă semiotică, elevii dezvoltă o *competență avansată*, ce le permite să recunoască și să interpreteze simboluri, să analizeze semnele într-un context cultural și narativ și să înțeleagă cum fiecare element contribuie la *înțelesul global* al operei. Astfel, ei învață să fie mai flexibili și adaptabili în interpretarea literaturii și a mesajelor culturale, esențială pentru o *comunicare eficientă și o înțelegere profundă* a lumii înconjurătoare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. ALEXANDRESCU Emil, GAVRILĂ Dana, 2002, *Literatura română în analize și sinteze*. Ediția a III-a. Chișinău: Tipografia Centrală. ISBN: 9975-68-017-8.
2. Ciobanu, Maria, 2005, *Dicționar de motive și simboluri literare*. Chișinău. ISBN 9975-9608-1-2.
3. CIORĂNESCU Alexandru. *Dicționarul etimologic al limbii române*. București: Editura Saeculum, 2000. ISBN: 973-657-305-2.
4. ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY. © 2001-2024 Douglas Harper [citată 06.09.2024] Disponibil: <https://www.etymonline.com/>.
5. IONAȘ Anatol. *Semiotica lingvistică*. Chișinău: CEP UST, 2020. ISBN 978-9975-76-317-2.
6. SEBEOK Thomas. *Semnele: o introducere în semiotică*. Trad. din eng. Mărculescu Sorin. București: Humanitas, 2002. ISBN 973-50-0184-5.